

מיכתבים

רוג'לניס", בזכות השתתפותם של ארבעת האר חים בורנשטיין (כולל יוסף) בקבוצת הכוח המקור מית, ששמה הלך לפניו באוסטריה של שנות ה-30. **מיכה וייס, תל-אביב**

ער בריבוע

על אימת-כנף של דן בן-אמוץ ("מיכתבים לרותי", העולם הזה 1.6.88).

נעמי רון מביאה, אולי בהתפעלות, עוד אחת מאימרות-הכנף שדן בן-אמוץ משופע בהן: יצר המין הוא דחף פסי, המתעורר בגיל צעיר והמתחיל לגסס אדרי החתונה.

אני מבקש להעמיד דברים על דיוקם, לפחות מכחינתני אני. נכון, גם אצלי התעורר יצר המין בגיל צעיר, אבל מאז נישואיי (חתונתי) הוא לא סתם ער, אלא ער בריבוע. **ישני ברמן, רחובות**

לשון עדינה

עוד על ראשית-יבות צה"ליים ("מיכתבים", העולם הזה 10.2.88 והלאה).

רק עוד התייחסות אחת לראשית-יבות הצ"ה"ליים. לא תמיד הם כל כך פשוטים, כפי שאפשר היה לצפות.

למרות קצין חיל-רגלים וצנחנים ראשי נקרא קצח"ר (לפי ראשית-יבותיו), קצין מיסטרס צב"אית ראשי — קמצ"ר וקצין-שלישות ראשי — קשל"ר, סטו, ככל זאת, בצה"ל מעיקרון זה במקרה של קצין-הקשר הראשי ובמקום הצירוף המתבקש מראשית-יבות של תוארו קבעו רווקא שהוא קשר"ר.

ההסבר למעשה זה די מובן למי שינסה להרכיב לקצין-קשר ראשי תואר של ראשית-יבות מתיבות תוארו. **חיים פז, תל-אביב**

מקור הגיבור (2)

עוד על מקורו של פיתגוס עברי ("יומן אישי", העולם הזה 25.5.88 והלאה).

הבלשן הירושלמי ד"ר ראובן סיוון כותב במכתב למערכת (8.6.88), בהקשר לחיפוש שעי רך עורך העולם הזה אחר מקורו של פיתגוס מסויים, שאילו היה העורך שואל אותו, היה פוסק לו מיד כי המדובר בפיתגוס "איזהו גיבור? העושה שונאו — אוהבו".

אבל אילו הד"ר סיוון היה שואל אותי, הייתי מודיע לו שהוא קצת קיצר את הפיתגוס המקורי, האומר במלואו "איזהו גיבור שבגיבורים? זה שכו"בש את יצרו, ומי שעושה שונאו — אוהבו". **שבתאי גר, תל-אביב**

ייעוץ מיקצועי

על המתכון הנכון לאוניית-הימורים ("תשקיף", העולם הזה 8.6.88).

אם יורשה לי, כמהמר ותיק, שהפסיד והרוויח לא רע במסגרת מאה הרולר שאני מרשה לעצמי בכל גיחה לח"ל, ושניסיונו משרע מהקאזינו בריבו שבנג'ול צפת-שווייץ ועד לקאזינו בבר-גנץ שבדרום-מערב אוסטרליה, להשיא עצה לבעל אוניית-הימורים החדשה במימי אילת, טי"וק-טורי. מן הראוי שבמקום 12 שולחנות בלאק ג'אק ושני שולחנות רולטה יציב באונייתו 12 שולחנות רולטה ושני שולחנות בלאק ג'אק.

זאת היא החלוקה הקרובה יותר למציאות כבי-תיקהאזינו בעולם, גם המאסה של המהמרים נמי שכת יתר לרולטה, גם בגלל הקצב המהיר של המישחק וגם בגלל הסיכוי הגבוה (עד פי 35 מהי-השקעה).

לעומת זאת, בלאק ג'אק (למעשה מישחק הקל-פיע הידוע אצלנו כ-21) דורש יותר מחשבה, יותר תחכום וגם לוקח יותר זמן מאשר סיכוב של גלגל רולטה. **נחמיה רבין, הרצליה**

כתובת המערכת

קוראים המבקשים לכתוב למערכת העולם הזה מתבקשים לדייק בכתובת המערכת: רחוב גורדון 3, תל-אביב, מיקוד — 63458.

בשעת הצורך ניתן גם לפנות בטי-לפון: 232262 (03), בפקסימיליה — 29223*3*2452009, ובטלסקס — RMYM IL 341667.

(המשך מעמוד 3)

הוא הוסיף, "שמניסיון של שנים הגעתי למסקנה שכאשר מתחשבים בתוצאות החיוביות של בדיקה גרפולוגית בעת קבלת עובד לעבודה, אין הדבר מביטיח תמיד כי העובד יהיה מוצלח, אבל כאשר אין מתחשבים בתוצאות שליליות של בדיקה גרפולוגית, עד מהרה מגלים כמה כן היה מן הראוי להתחשב בתוצאות השליליות של הבדיקה". **נפתלי בן-אור, ובעתים**

אופנה בפרובינציה

על התפעלותן של נשים מבגדי אלכ"סיס, גיבורת שושלת ("אנשים", הער"לם הזה 8.6.88).

העובדה שגשים רבות מגיעות לאופני-הצמ"רת בכל יום שני בבוקר בבקשה להלבישן במחל-צות שהציגה אלכסיס-ג'אז קולינס כערב הקודם

אלכסיס
1985 זה לא 1988

בשנות, שוב מעידה על הפרובינציאליות שלנו. לא מפני שיש בזה מעשה-הפשע שמישהי מקשת לחקות את אלכסיס, אלא מפני שזה אישור נוסף למינהגי הפרובינציה הישראלית. כי מה שאופנתי אצלנו יצא מן האופנה באמריקה לפני שנה ובאירופה לפני שנתיים. עובדה: פירקי שונולח המוקרנים אצלנו בימים אלה הם מלפני שנתיים, שלוש (בערך פרק מס' 90 כסידרה), שעה שבארצות-הברית מוקרן כבר הפי רק מס' 200 ומשהו, כך שמה שאלכסיס לובשת אצלנו כיום ראשון כערב היה באופנה באמריקה ב-1985 או ב-1986, אבל לא ב-1988.

מירי ציטרין, חיפה

מיכאל הוקן

על רמז לעתיד שהיה טמון בכינויי-הסתור של ראשי המחתרות העבריות של לפני קום המדינה.

השבוע נתקלתי בתנות ספרים בספר חדש, זר לא יבין, המפרט את כינויי-הסתור של בכירי המחתרות לפני 40 שנה ולהפתעתי גיליתי כי אחד מכינויי-הסתור של יצחק רבין (או מראשי הפלמ"ח) היה מיכאל, בדיוק כמו כינויי-הסתור של מי שכיום הוא עמיתו בממשלת האחרות, יצחק שמיר (או ראש לח"י).

איך נאמר אצלנו באיזה מקום — ניבאו ולא ידעו מה שניבאו. ואגב, אחד הכינויים הרבים הגוספים שמאחר-יהם הסתור שמיר בימי המחתרת שלו (וכמו היי-מובין והרב שמיר) היה גם הוקן וכינוי זה היה, למרבית הקומדיה, כינויי-הסתור של מיפקדת איר-גון ההגנה לווינסטון צ'רצ'יל וגם של עבדאללה מלך ירדן.

מרים הולץ, ירושלים

ארבעה אחים וכדור

על מישפחתו של עסקן-הספורט הו"ת, תיק, יוסף ענבר ("תמרוקים", העולם הזה 25.5.88).

יוסף ענבר לא היה סתם כדורגלן בנעוריו, כפי שאפשר להתרשם מן הקטע כדורגלן תמרוקים לרי-גל יובלו ה-75.

בעיר הולדתו האוסטרית, גראץ, כונתה מי"ש-פחתו של ענבר (שאו עוד נשאה את השם הלויער בורנשטיין — בעברית: ענבר) כפיהם של 3000 יהודי הקהילה המקומית, מישפחת ארבעת הכי

המרוגזים אף הסיקו מסקנות בשטח מתן המודעות. בחוגים מסויימים קיים עתה חרם על העולם הזה בתחום זה, שמניעיו הם פוליטיים. היינו יכולים להסיק מזה מסקנה פשוטה: להפסיק לדווח על האינתיפאדה, להפסיק לצלם אותה, להפסיק לרדוף בה ולנתח אותה. אולם אי היינו מועלים בתפקיד, שלמענו אנהנו קיימים. יש להעולם הזה תפקידים רבים. הוא בא לספק חומרי-קריאה מעניין, למסור מידע על עניינים חברתיים, לכרז. אך תפקידו העיקרי הוא למסור לקוראים את המידע הדרוש להם כדי לתפקד כאזרחים אחראיים כחברה דמוקרטית. להבין את המתרחש במדינה ומטעמה, לגבש לעצמם דעות עצמאיות משלהם. ולהיות מחושנים מפני תעמולה וטשיפת-מות.

אך מה קורה כאשר אנשים כלל אינם רוצים לתפקד כאזרחים אחראיים, כשאננם רוצים לדעת את האמת, כשהם רוצים שכוחה את המתרחש ולחיות בגרעין של שוטים, המורכב כולו מבירור, מפסטיבלים, מ"לחם ושעשועים"?

נרמה שזהו כיום מצב-רוחם של רבים וטובים בארץ. ולא זו בלבד שצד הימני של הכימה. נרמה שרווקא אנשי-הימין רגשיים פחות לעניין זה. הם מוכנים לראות את התצלומים ולקרוא על המתרחש. אולי זה מקומם אותם פחות. יש להעולם הזה קוראים רבים השייכים למחנה הימני, ולא קיבלתי מהם תלונות ברוב זו. ואילו רווקא אנשי "שמאל", אנשים במחנה הליברלי, המוכנים להשתתף אחת בשנה בהפגנה של שלום עכשיו. רוצים לעצום את עיניהם לבל יראו את הנעשה עתה בשמים ומטעמים. האם משום-כך עלינו להפסיק למלא את תפקידנו כזוואי שלא. היינו חשים כעריקים מן המערכה, אילו נכנענו למצב-רוח זה.

לא רוצים

לדעת

אמרנו לא-אחת: לציבור יש הזכות לדעת. אך לא די בכך. לציבור יש גם חובת לדעת. תפקיד העיתון הוא לעזור לו בגילוי חובה זו.

יש דוגמות רבות מן ההיסטוריה הקרובה, ולא רק במרכז אירופה, המראות מה קורה לציבור המתפטר מן החובה הזאת, הברוח מן המציאות, הברוח מן החרות.

ההתמודדות עם המציאות היא תפקיד קשה. ככל שהמציאות מכווערת יותר, כן גוברת הנטייה להתפטר מן התפקיד. הגישה של "אני לא יכול לשנות, אני לא רוצה לדעת" פושטת ציבורי-כיהודים בנוגע בעבר בטענות קשות אל ציבור מסויים ש"לא רצה לדעת", ושטען לאחר מכן "לא ידעתי". אמרנו לו: "היית צריך לדעת, על כן אתה אחראי".

הציבות היא פרי ההחלטה של יהודים לקחת את גורלם בידיהם, לחדול מלהיות כדור-מישחק של ההיסטוריה, להיות לאזונים לגורלנו. זה נכון לא רק לגבי העם כולו, אלא גם לגבי כל פרט ופרט. נשלנו לדידנו את האחריות לגורלנו, ואיננו יכולים עוד לכרוח ממנו, מבלי להידרדר לתוך תהומות של עריצות וחורבן.

הייתי מציע לקוראי העולם הזה לנקוט גישה הפוכה: לראות בעצמם שליחים של חובת הציבור-לדעת, להביא את גלינות העולם הזה לחוגים שאינם רגילים לקרוא בו, לשכנע ידידים וקרובים להתמודד עם המציאות.

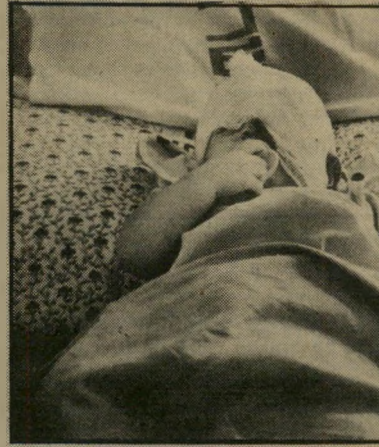
הסיסמה המתנוססת בראש עמוד זה — בני מורא, בני משוא-פנים — מקבלת משמעות חדשה על רקע מציאות זו.

מ.א.א.

קניא יקני.

אחד המיכתבים המדהימים ביותר פורסם לאימכבר במרור המיכתבים-למערכת של העיתון הארץ.

כמה ימים לפני-כן פירסם הארץ בעמודו הראשון תצלום-חרשות מעוה. נראתה בו תינוקת, שעינה השמאלית נעקרה על-ידי כדור-גומי. המיירה עצמו פורסם בהרחבה. התצלום הופיע ברוב העיתונים, וגם הטלוויזיה הישראלית הקרישה למיירה זה כמה רקות במהדרות מבט ברור כי כדור-הגומי, שגרם לאסון, נורה באופן בלתי-חוקי, ובניגוד להוראה-השימוש בכדורי-גומי. עד כמה שידוע, איש לא נענש. (ראה הודון). אולם אותו קורא של הארץ, עיתון המגריד את

הילדה פגועת-העיני
מי רוצה לראותה

עצמו כ, עיתון לאנשים חושכים", מהה על עצם הפירסום. אין הוא רוצה לראות תמונות כאלה. הוא הודיע כי הפסיק את המניו שלו, ואף לא ייתן לעיתון להכא מודעות-כתשולם מטעם העסק שהוא עומד בראשו.

בעל-המיתב הוסיף כי אינו שייך, הלילה, למחנה הלאומני, הנצי. הוא איש מתון, השואף לפיתרון מדיני. מנוסה דבריו ניתן להסיק שהוא איש מופלגת-העבודה אחת המפלגות הקטנות הנלוות אליה. ברור גם שהוא איש משכיל ואמדי. הוא גם לא טען כי התצלום מזויף, או מכויים. הוא לא הכחיש שהצלם צילם את המציאות כפי שהיא.

אולם האיש סירב לראות את המציאות. הוא סבר כי עצם פירסום המציאות הוא פגיעה בו. ועל כן החליט להעניש את העיתון, להחרימו מכחינה כלכלית ולהפסיק לקרוא בו.

להרוג את השליח

הבאתי בכזונה דוגמה הנוגעת לעיתון אחר. אנחנו, אנשי העולם הזה, רגילים לתגובות מסוג זה מימי-ימימה.

לאיאת אומר לי קורא שהוא מעריך את העולם הזה ומסכים לדיעותיו, אולם אינו מוכן לראות תצלומים המראים את המתרחש בשטחים הכבושים, או לקרוא ריווחים על כך.

הרבר מקומם אותו, מרגיז אותו. את הועם על כך אין הוא מכוון כלפי הממשלה, הגורמת למצב הזה, וגם לא כלפי מחוללי-הזוועות שהוא מסרב לראותה. הוא מכוון את ועמו כלפי העולם הזה. הוא דומה לאותם שליטים בימיקדם, שהיו הורגים את השליחים שהביאו להם ידיעות רעות. כמו אותו קורא של הארץ, כמה מן הקוראים